

ปัญหาการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ

นายวิชาญ ชรรณสุจิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะนิติศาสตร์ปริญญาโทสาขานิติศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-515-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

117244924

PROBLEMS OF LITIGATING INTERNATIONAL COPYRIGHT INFRINGEMENT

Mr. Vichan Thamasucharit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-564-515-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาการดำเนินงานคดีละเมิดลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ
โดย นายวิชาญ ชรรณสุจริต
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ชัชชัย ศุภผลศิริ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์เข้มชัย ชติวงศ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ชัชชัย ศุภผลศิริ)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์เข้มชัย ชติวงศ์)

กรรมการ

(อาจารย์ พ.ต.ท.ประสาก ทวีพันธ์พัฒนา)

วิชาญ ธรรมสุจริต : ปัญหาการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ
(PROBLEMS OF LITIGATING INTERNATIONAL COPYRIGHT INFRINGEMENT)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.ธัชชัย ศุภผลศิริ, อ.ที่ปรึกษาร่วม อ.เข้มชัย ชุตินวงศ์,
238 หน้า. ISBN 974-584-515-9

การคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศในประเทศไทย เป็นไปตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 มาตรา 42 และพระราชกฤษฎีกากำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ พ.ศ. 2536 แต่การคุ้มครองดังกล่าวเกิดปัญหาในการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ อันได้แก่ ปัญหาบทบัญญัติของกฎหมายที่ไม่ชัดเจน, ปัญหาการนำสืบพยานหลักฐาน ซึ่งต้องใช้เอกสารต่างประเทศพร้อมคำแปลจำนวนมาก, ปัญหาการพิสูจน์การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ อันเกิดจากระบบอนุสัญญาเบอร์น ซึ่งใช้หลักการคุ้มครองโดยอัตโนมัติและปราศจากแบบพิธี ทำให้การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ไม่ต้องจดทะเบียนจึงเป็นการยากต่อการหาหลักฐานมาพิสูจน์การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ และปัญหาความล่าช้าในการดำเนินคดี อันเกิดจากขั้นตอนการดำเนินคดี การต่อสู้คดีในลักษณะประวิงคดี และการไม่มีกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคดี อีกทั้งระยะเวลาและค่าใช้จ่ายที่ผู้เสียหายสูญเสียไป ไม่คุ้มค่ากับผลคดีที่ปรากฏออกมา

จากการศึกษาพบว่าปัญหาเหล่านี้มีแนวทางแก้ไขได้ กล่าวคือ ปัญหาบทบัญญัติของกฎหมายเป็นปัญหาสำคัญได้รับการแก้ไขโดยบัญญัติให้ชัดเจนขึ้น ปัญหาการนำสืบพยานหลักฐาน ควรจัดเตรียมเอกสารตามที่กฎหมายให้ครบถ้วน เพื่อความสะดวกในการนำสืบพยานหลักฐาน ปัญหาการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ ควรให้เจ้าของลิขสิทธิ์สามารถจดทะเบียนลิขสิทธิ์ได้ โดยไม่บังคับ ซึ่งไม่เป็นการขัดขวางการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์หรือมิได้ส่งผลให้เกิดการระงับไปซึ่งลิขสิทธิ์ อันไม่เป็นการขัดแย้งกับหลักการของอนุสัญญาเบอร์น ทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ได้ และปัญหาความล่าช้าในการดำเนินคดี ควรกำหนดประเด็นข้อพิพาทเฉพาะประเด็นสำคัญในคดีและดำเนินคดีด้วยความรวดเร็วเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2536

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##C270781 : MAJOR LAWS

KEY WORD: INTERNATIONAL COPYRIGHT / LITIGATING

VICHAN THAMASUCHARIT ; PROBLEMS OF LITIGATING INTERNATIONAL COPYRIGHT INFRINGEMENT. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. DHAJJAI SUBHAPHOLSIRI, KHEMCHAI CHUTIWONGSE, 238 PP. ISBN 974-584-515-9

The protection of international copyright in Thailand is carried out according to the Copyright Act of B.E. 2521 (A.D. 1968), Section 42, and the Royal Decree concerning the conditions for protection of international copyright of B.E. 2536 (A.D. 1993). Problems concerning the protection of international copyright arise in the following areas : ambiguous provisions, admissibility of evidence because most documents involve translation of foreign language, difficulty of proof of acquisition of copyright because the Principle of Automatic Protection and Absence of Formalities under the Berne Convention requires no registration, delay in the proceeding and procrastinating contest between the parties, lack of time limits for adjudication, and excessive time consumed and expenses incurred.

The study finds several problems and recommends possible solutions, namely, amended ambiguous provisions of the copyright law should be proof of documentary evidence should be solved preparing the documentary evidence as required by law acquisition of copyrighy should be arranged allowing copyright owner to voluntarily register the copyright which shall not affect the acquisition of copyright or terminate the copyright or not be inconsistent with the principles under The Berne Convention, as the public is able to examine the ownership of the copyright; delay in proceeding should improved by specifying by the authorities concerned only the material issues to proceed in due course and fairness to all parties.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2536

ลายมือชื่อผู้ผลิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

"การก้าวขึ้นสู่ที่สูง ต้องใช้ความพยายาม"

(CLIMBING UP, RIGHT TO THE TOP, YOU NEED TOLERANCE)

การจะเป็นมหาบัณฑิตจึงต้องผ่านการทดสอบทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งยากลำบากมากเพื่อให้สมัครคดีฯ คำว่า "มหาบัณฑิต (บัณฑิตผู้ยิ่งใหญ่, นักปราชญ์)"

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลงด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างสูงจากท่านศาสตราจารย์ ไชยยศ หะวีระตะ ที่ได้โปรดให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ และท่านรองศาสตราจารย์ รัชชัย ศุภผลศิริ และท่านอาจารย์ เข็มชัย ชูติวงศ์ ที่ได้โปรดรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งได้ให้เวลา โอกาส และคำแนะนำอันทรงคุณค่ายิ่ง ท่านอาจารย์ พ.ศ.ท. ประสาท ทวีทรัพย์พัฒนา ที่ได้โปรดรับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้ข้อมูลและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่านที่ได้กล่าวมานี้เป็นอย่างสูง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาทุกท่านที่กรุณาเป็นกำลังใจและให้โอกาสอย่างเต็มที่ในการเขียนวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกคนที่กรุณาสละเวลาช่วยทำงานแทน เพื่อให้ผู้เขียนมีเวลาในการเขียนวิทยานิพนธ์นี้ ขอขอบคุณ คุณชัยปิณี ม่วงกุลมิตรสนิทและคณะ คุณกรุณา พันธุ์เพชร ที่ช่วยเป็นธุระในการตรวจสอบต้นฉบับ แปลเอกสาร และจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์นี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ซึ่งเป็นหลักชัยในการให้การศึกษาแก่ผู้เขียนด้วยดีตลอดมา จนประสบความสำเร็จในชีวิต ขอกราบขอบพระคุณบูรพาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้เขียน และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาเขียนคำร่า บทความ ซึ่งผู้เขียนได้ใช้เป็นหลักในการทำวิทยานิพนธ์นี้ และขอขอบใจบุคคลในครอบครัวทุกคนที่เป็นขวัญและกำลังใจให้ผู้เขียนฝ่าฟันอุปสรรคจนประสบความสำเร็จในวันนี้

คุณความดีของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้เขียนขอมอบแก่ผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้ผู้เขียนได้เป็น "มหาบัณฑิต" สมดังปรารถนา

วิชาญ ธรรมสุจริต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 สภาพและความสำคัญของปัญหา	2
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5
2 การคุ้มครองลิขสิทธิ์	6
2.1 การคุ้มครองลิขสิทธิ์	6
2.1.1 ทฤษฎีการคุ้มครองลิขสิทธิ์	7
2.1.2 การคุ้มครองลิขสิทธิ์ในประเทศไทย	10
2.1.3 การคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ	15
2.2 การละเมิดลิขสิทธิ์	22
2.2.1 การละเมิดลิขสิทธิ์ขั้นต้น	23
2.2.2 การละเมิดลิขสิทธิ์ขั้นรอง	25
2.3 ทั้ฮอชกเว้ันการละเมิดลิขสิทธิ์	26
2.3.1 ทั้ฮอชกเว้ันการใต้วัดลุประสงค้เฉพาะ	26
2.3.2 ทั้ฮอชกเว้ันทัวไป	28
2.3.3 ทั้ฮอชกเว้ันสำหรับการทำงานของบรรณารักษ์	28
ห้องสมุด	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	2.3.4 ข้อยกเว้นสำหรับการใช้โสตทัศนวัสดุหรือ ภาพยนตร์	29
	2.3.5 ข้อยกเว้นสำหรับงานศิลปกรรม	30
	2.3.6 ข้อยกเว้นสำหรับงานสถาปัตยกรรม	31
	2.3.7 ข้อยกเว้นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ	32
2.4	ความรับผิดชอบในการละเมิดลิขสิทธิ์	33
	2.4.1 ความรับผิดชอบในทางแพ่ง	33
	2.4.2 ความรับผิดชอบในทางอาญา	33
	2.4.3 ความรับผิดชอบตามกฎหมายพิเศษ	34
3	การดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์	36
	3.1 การดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ทั่วไป	36
	3.1.1 ผู้มีอำนาจดำเนินคดี	36
	3.1.2 อายุความ	39
	3.1.3 เขตอำนาจศาล	42
	3.2 การดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ	45
	3.2.1 ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา	45
	1) ผู้เสียหาย	45
	2) พนักงานสอบสวน	46
	3) พนักงานอัยการ	46
	4) ศาล	50
	3.2.2 ประเด็นแห่งคดี	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

3.2.3	พยานหลักฐาน	53
	1) พยานเอกสาร	53
	2) พยานบุคคล	56
	3) พยานวัตถุ	56
3.2.4	บุคคลากรที่เกี่ยวข้อง	56
	1) กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์	56
	2) กองบังคับการสืบสวนสอบสวน คดีเศรษฐกิจกรมตำรวจ	61
	3) สำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากรสำนักงานอัยการสูงสุด	63
	4) ศาล	66
	5) ทนายความ	67
3.2.5	ตัวอย่างคดี	68
	1) คดีละเมิดลิขสิทธิ์วีดีโอฮ่องกง	68
	2) คดีละเมิดลิขสิทธิ์เทปเพลงสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย	68
4	ปัญหาการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ	70
4.1	ปัญหาบทบัญญัติของกฎหมาย	76
4.1.1	ประเทศภาคีแห่งอนุสัญญา	77
4.1.2	การคุ้มครองเช่นเดียวกัน	83
4.1.3	ภาคีอื่น ๆ แห่งอนุสัญญา	84
4.1.4	ลิขสิทธิ์ฮ่องกง	86

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.1.5 ลิขสิทธิ์สหรัฐอเมริกา	87
4.2 ปัญหาการนำสืบพยานหลักฐาน	93
4.3 ปัญหาการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์	99
4.4 ปัญหาความล่าช้าในการดำเนินคดี	103
4.4.1 ขาดบุคลากรที่มี ความรู้ด้านลิขสิทธิ์	104
4.4.2 ความไม่พร้อมของผู้เสียหายในด้านพยานหลักฐาน ที่ใช้ในการดำเนินคดี	105
4.4.3 การต่อสู้คดีในลักษณะประวิงคดี	106
4.4.4 การไม่มีกำหนดเวลาในการดำเนินคดี	108
 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	 113
 รายการอ้างอิง	 120
ภาคผนวก	123
1) พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521	124
2) พระราชกฤษฎีกากำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่าง ประเทศ พ.ศ.2526	139
3) พระราชกฤษฎีกากำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่าง ประเทศ พ.ศ.2536	143
4) หลักฐานการจดทะเบียนลิขสิทธิ์	151
5) หลักฐานการรับโอนลิขสิทธิ์	156
6) หลักฐานการจดทะเบียนนิติบุคคลในต่างประเทศ	164
7) หนังสือมอบอำนาจของผู้เสียหายในต่างประเทศ	174
7.1 หนังสือมอบอำนาจของประเทศสหราชอาณาจักร	177

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
7.2 หนังสือมอบอำนาจของประเทศสหรัฐอเมริกา	184
7.3 หนังสือมอบอำนาจของประเทศออสเตรเลีย	195
8) หนังสือมอบอำนาจช่วง	203
9) ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา เรื่อง การแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์และ ขอรับบริการข้อมูลลิขสิทธิ์ ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2535	207
10) หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส 0002/ว.12 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2534 เรื่อง แนวทางการรวบรวมพยานหลักฐานใน การสอบสวนคดีละเมิดลิขสิทธิ์ต่างประเทศ	209
11) ตัวอย่างคดีละเมิดลิขสิทธิ์วีดิโอยี่ฮ่องกง	213
12) ตัวอย่างคดีละเมิดลิขสิทธิ์เทปเพลงประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และออสเตรเลีย	220
ประวัติผู้เขียน	238